

ULTI Serisi

SORU BANKASI

TARİH

bes
vitrin

Akıllı Tahta için
www.lisedestek.com

Bu kitabın her hakkı BES Yayınlarına aittir. 5846 ve 2936 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'na göre BES Yayınlarının yazılı izni olmaksızın kitabın tamamı veya bir kısmı herhangi bir yöntemle basılamaz, yayımlanamaz, bilgisayarda depolanamaz, çoğaltılamaz ve dağıtılamaz.

Sertifika No.: 52247

ULTI

Serisi

► GENEL
KOORDİNATÖR
NESRİN CAN

► YAYIN
YÖNETMENİ
AYŞEN KOCAZEYBEK

► GRAFİK TASARIM
& DİZGİ
**İBRAHİM KOÇ
& BES YAYINLARI DİZGİ BİRİMİ**

► BASIM
YERİ

ERTEM BASIM Ltd. Şti./ANKARA

Başkent Organize Sanayi Bölgesi 22. Cadde No: 6
Tel: (0312) 640 16 23 Faks: (0312) 640 16 24
Malıköy - Temelli - ANKARA
Sertifika No: 48083

☎ 0 549 814 44 47

f /bes.yayin @ /besyayinlari

www.besyayin.com

destek@besyayin.com

ÖN SÖZ

Değerli Öğrenciler, Kıymetli Veliler ve Saygıdeğer Öğretmenler,

Eğitim-öğretim alanında, öğretim ve sınava hazırlık süreçlerini destekleyici bir materyal olması yönüyle önemli bir işlev üstlenen yardımcı kaynak kitapların hazırlanması ve sizlerin kullanımına sunulması yoğun emekle örülü bir süreç gerektiriyor. Bu süreçte işimizi titizlikle yürüterek, tüm süreci ilmek ilmek dokuyarak sizleri “Ulti” serisi TYT Tarih Soru Bankası kitabımızla buluşturduk.

“Ulti” serisi, Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yayımlanan, öğretim programlarında yer alan ve öğretim sürecinin sonunda ulaşılmaması hedeflenen kazanımlara uygun olarak hazırlanmıştır.

“Ulti” serisinde yer alan kitabımız; özgün, YKS ile paralel ve beceri temelli sorulardan oluşmaktadır. İçerdiği kolaydan zora sıralanan temel soru tipleri ve yeni nesil sorularla; soru çözümü videolarıyla okulda edinilen temel bilgi ve becerileri kullanarak, bilgi ve beceri düzeyini ölçerek sınava hazır hâle gelme olanağı sunan önemli bir öğretim materyalidir.

Kitabımızdaki sorular 5 aşama gözetilerek hazırlanmış ve her bölüm için geçerli olan bu aşamaların tamamlanıp konuya hâkim olarak bir sonraki bölüme geçilmesi hedeflenmiştir. İlk aşama olarak dizayn edilen “Öğrenme” testlerinde ilgili konunun gerektirdiği temel bilgilere yönelik sorulara yer verilmiştir. İkinci aşama “Güçlenme” testlerinde bilgi ve becerileri ölçmeye yönelik, YKS düzeyinde sorular bulunmaktadır. “Simülasyon” testleri; üçüncü aşama olarak düşünülmüş olup daha üst düzeyde bilgi, beceri ve farklı alanlarla ilişkilendirme gerektiren sorulardan oluşmaktadır. Dördüncü aşama her bölüm sonunda yer alan, söz konusu bölüm kapsamındaki bütün konulardan soru içeren “Tarama” testlerini ifade etmektedir. Son aşama ise YKS ile aynı güçlük derecesine sahip soru tiplerini de içeren “Sarmal Deneme” sınavlarından oluşmaktadır. Sarmal denemeler önceki bölümlerin de konularını kapsamakta ve birikimli olarak ilerlemektedir.

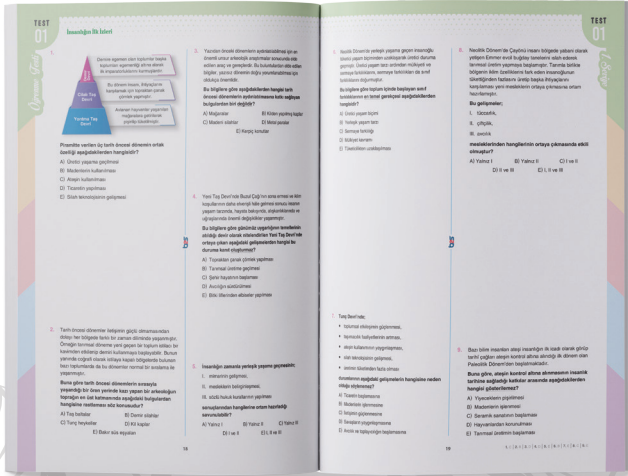
Deneme sınavları sonunda siz öğrencilerimizin güçlü olduğunuz ya da desteklenmeye ihtiyaç duyduğunuz konuları belirlemenizi sağlayacak “Deneme Analizleri”ne yer verilmiştir. Testler, deneme analizleri, zümremizdeki soru yazarı öğretmenlerimiz tarafından hazırlanan soru çözümü videoları; sizlerin düzenli aralıklarla bilgi ve becerilerinizi ölçmenize, günden güne başarı durumunuzdaki artışı ve soru çözümlerindeki gelişiminizi takip edebilmenizi sağlayacaktır.

Sizlere “Ulti” serisini ulaştırmanın haklı gururunu yaşamamızda emeği geçen BES Yayınları Genel Koordinatörü Nesrin Can’a ve yayınevi çalışanlarına teşekkür ederim.

“Ulti” TYT Tarih Soru Bankasının başarılarınıza uzanan yolda bir ışık, hayallerinize ulaşmanızda bir basamak olması dileğiyle...

Özgür DEMİR
ULTİ TYT Tarih Yazarı

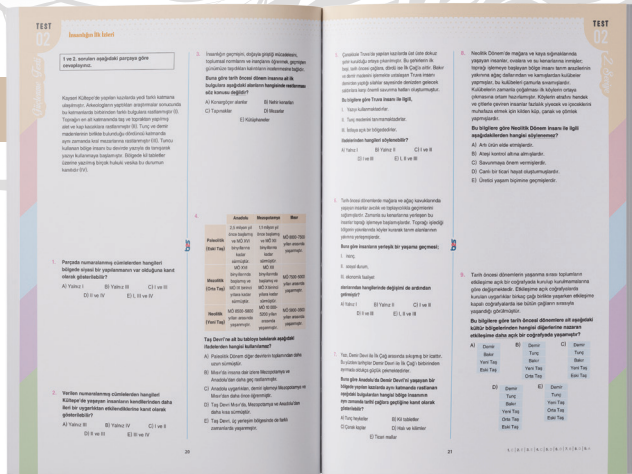
ULTI 'de Neler Var?

ÖĞRENME TESTİ

Konuyu kavramaya yönelik temel düzeyde sorulardan oluşmaktadır.

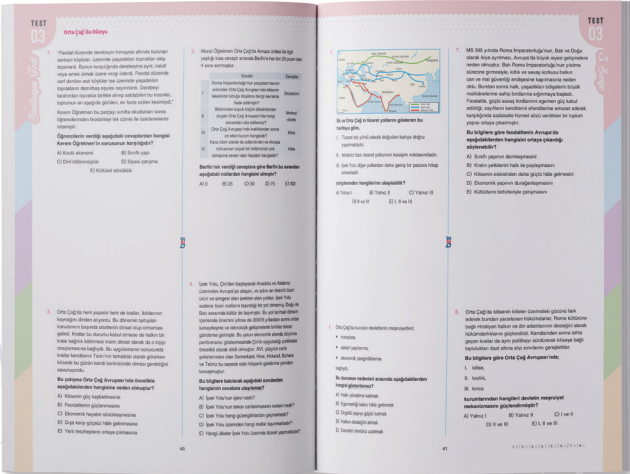
GÜÇLENME TESTİ
Konuyu pekiştirmeye yönelik ve birden fazla kazanımın sorgulandığı sorulara yer verilmiştir. Yeni nesil soruların yer aldığı simülasyon testlerine geçiş niteliğindedir.

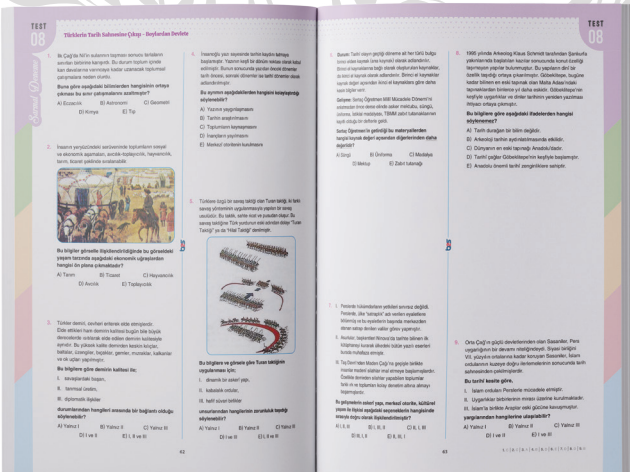
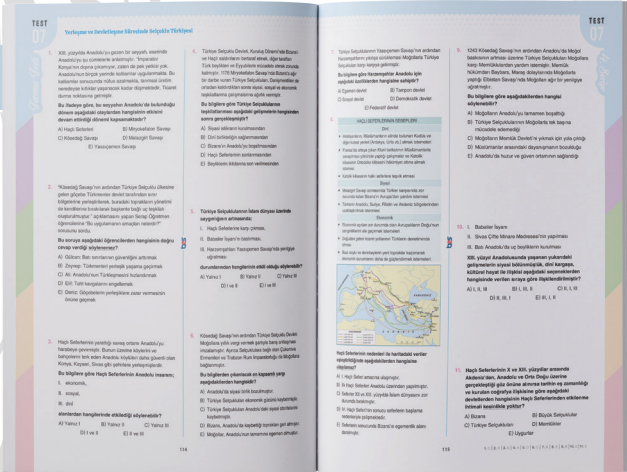
SİMÜLASYON TESTİ

ÖSYM sınavlarındaki soruların zorluk seviyesindeki sorulardan oluşmaktadır. Güçlük seviyesi yüksek, yeni nesil sorulara yer verilmiştir.

TARAMA TESTİ

Her bölümün sonunda tüm bölüm konularını kapsayan sorulardan oluşmaktadır. Yıldız ile belirtilen belirleyici sorular yer almaktadır.

SARMAL DENEME

2. Bölümden itibaren Sarmal Denemeler yer almaktadır. Deneme sonunda analiz sayfası bulunmaktadır. Böylelikle eksik olan konuların tespit edilmesi sağlanacaktır. Her Sarmal Deneme önceki bölümlerin konularını da kapsamakta ve birikimsel olarak ilerlemektedir.

İÇİNDEKİLER

1. Bölüm	
<i>Tarih ve Zaman</i>	7
2. Bölüm	
<i>İnsanlığın İlk Dönemleri</i>	23
3. Bölüm	
<i>Orta Çağ'da Dünya</i>	41
4. Bölüm	
<i>İlk ve Orta Çağlarda Türk Dünyası</i>	53
5. Bölüm	
<i>İslam Medeniyetinin Doğuşu</i>	71
6. Bölüm	
<i>Türklerin İslamiyet'i Kabulü ve İlk Türk İslam Devletleri</i>	89
7. Bölüm	
<i>Yerleşme ve Devletleşme Sürecinde Selçuklu Türkiyesi</i>	107
8. Bölüm	
<i>Beylikten Devlete Osmanlı Siyaseti (1300-1453)</i>	125
9. Bölüm	
<i>Dünya Gücü Osmanlı (1453-1595)</i>	137
10. Bölüm	
<i>Devletleşme Sürecinde Savaşçılar ve Askerler • Beylikten Devlete Osmanlı Medeniyeti</i>	155
11. Bölüm	
<i>Sultan ve Osmanlı Merkez Teşkilatı • Klasik Çağda Osmanlı Toplum Düzeni</i>	167
12. Bölüm	
<i>Değişen Dünya Dengeleri Karşısında Osmanlı Siyaseti (1595-1774)</i>	179
13. Bölüm	
<i>Değişim Çağında Avrupa ve Osmanlı</i>	197
14. Bölüm	
<i>Uluslararası İlişkilerde Denge Siyaseti (1774-1914)</i>	215
15. Bölüm	
<i>Devrimler Çağında Değişen Devlet-Toplum İlişkileri</i>	227
16. Bölüm	
<i>Sermaye ve Emek • XIX ve XX. Yüzyılda Değişen Gündelik Yaşam</i>	247
17. Bölüm	
<i>XX. Yüzyıl Başlarında Osmanlı Devleti ve Dünya</i>	259
18. Bölüm	
<i>Millî Mücadele</i>	279
19. Bölüm	
<i>Atatürkçülük ve Türk İnkılabı</i>	303
20. Bölüm	
<i>İki Savaş Arasındaki Dönemde Türkiye ve Dünya</i>	323

ULTİ

Serisi

1. BÖLÜM

TARİH VE ZAMAN

Tarihin Tanımı

Neden Tarih? • Zamanın Taksimi

Tarihin Tanımı

1. Tarih, en basit şekli ile “Geçmiş Bilimi” olarak ifade edilmiştir. Ancak bu eksik bir tanımdır. Fransız Annales Okulunun kurucularından olan Marc Bloch tarihi “zaman içinde insanların ilmi”, Amerikalı tarihçi Turner tarihi “geçmişten bize ulaşan, günümüzde ortaya çıkan tenkitçi ve yorumcu anlayışla inceleyen kalıntılar” şeklinde, Edward Halett Carr “Tarihçilerle olaylar arasında devamlı bir etkileşim, geçmişle günümüz arasında bitmeyen bir diyalogtur.”, Fransız Lucien Febvre ise “Bugünün açıklamasıdır.” şeklinde tanımlamışlardır.

Şebnem Öğretmen yılın ilk dersinde öğrencilere bu parçayı okuduktan sonra öğrencilerinden “Tarihin tanımının kişiden kişiye değişmesinin nedeni nedir?” sorusunu sordu.

- I. **Şule:** Tarihin konusu ve kapsamının oldukça geniş olması
II. **Gonca:** Tarihin insan hayatının vazgeçilmezi olması
III. **Kuzey:** Tarihin pozitif bir bilim olması

Bu soruya yukarıdaki öğrencilerden hangilerinin doğru cevap verdiği söylenebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

2. “Tarih, geçmişte yaşamış insan topluluklarının faaliyetlerini yer ve zaman göstererek sebep-sonuç ilişkisi içerisinde belgelere dayalı olarak nesnel bir biçimde inceleyip açıklayan bir bilim dalıdır.” **tanımından yola çıkılarak tarih biliminin merkezinde, tanımda yer alan aşağıdaki unsurlardan hangisinin olduğu söylenebilir?**

- A) Yer-zaman
B) Neden-sonuç ilişkisi
C) İnsan faaliyetleri
D) Objektif olma
E) Belge inceleme

3. Tarih dersinde Gani Öğretmen ile öğrencisi Merve arasında şu diyalog geçer.

Merve: Öğretmenim Osmanlı İmparatorluğu'nun kuruluşu ile ilgili Osman Gazi'nin rüyasında gördüğü çınarın bütün dünyayı kapsadığı hikâyesine ben Gaznelilerin ve Abbasilerin kuruluşunda da rastladım. Bir rüyayı üç ayrı hükümdar da göremeyeceğine göre bu işin aslı nedir?

Gani Öğretmen: Tarihte bazı dönemlerle ilgili belgelerin olmaması ya da tahribata uğraması bütünü oluşturan parçaların boş kalan yerlerinin çoğu zaman mitolojik hikâyelerle tamamlanmasına neden olmaktadır. Aslında tarih biraz da öyle olduğuna inandığımız için oluşmaktadır.

Gani Öğretmen burada kullandığı “Tarih biraz da öyle olduğuna inandığımız için oluşmaktadır.” ifadesiyle aşağıdakilerden hangisini kastetmiştir?

- A) Objektif bir bilim olmadığını
B) Deney ve gözlem metodunu kullanmadığını
C) Boşlukları araştırmacının kendisinin doldurduğunu
D) Hikâye ve destanlardan oluştuğunu
E) Geriye gidildikçe inandırıcılığını kaybettiğini

4. Bir tarihçi dağınık hâldeki milyonlarca olay içerisinde kendisi için anlamlı olanı seçmek ve diğerlerini göz ardı etmek zorundadır. Böylece geçmişe ait bir olay ancak tarihçinin tercih edip incelemeye başladığı zaman tarihî olay hâline gelir. Bu çalışma biçimiyle tarihçi güzel bir resim yapmak için en doğru renkleri seçmeye çalışan bir ressamı benzer.

Bu bilgilerde tarih araştırmalarının hangi yönünün zorluğu üzerinde durulmuştur?

- A) Kapsamının genişliğinin
B) Objektif olmanın
C) Kaynaklara ulaşmanın
D) Eserin yazıldığı dönemin
E) Yeri ve zamanı göstermenin

5. Bir tarihsel olayın ortaya çıkarılmasında kaynakların yanında araştırmayı yapan kişinin fikrî ve ruhi yapısı da etkilidir. Tarihçinin de içinde bulunduğu toplum, bu fikrî ve ruhi yapıyı oluşturur.

Bu durumun tarih araştırmalarında;

- I. objektif olma,
II. kaynak taraması yapma,
III. kanun kural koyma

unsurlarından hangilerini zorlaştırdığı söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) I, II ve III

6. "Lisede çok sevdiğim bir tarih öğretmenim vardı ama derste anlattıklarını anlamak çok zordu. Mezopotamya uygarlıklarını anlatırken birdenbire Asya Hunlarını anlatın derdi ve neye uğradığımızı şaşırırdık."

Bu ifadeleri kullanan bir öğrenci tarih öğretmeninin hangi yönünün eksikliğine vurgu yapmaktadır?

- A) Yer ve zaman göstermeme
B) Belgelere başvurmama
C) Neden-sonuç bağı kurmama
D) Objektif davranmama
E) Ezberci yaklaşım sergileme

7. Kimi tarih yazıcıları belgelerin konuştuğunu söylerler. Yazdıklarından çok tarihî belgeler konuşur. Kendinizden hiçbir şey katmadan belgeyi belge olarak konuşturduğunuzda bilimsel tarih yazıcılığına başlamış olursunuz.

Bu bilgilere göre bilimsel tarih yazıcılığında;

- I. kanıtlar sunmak,
II. neden-sonuç bağı kurmak,
III. eseri kişisellikten uzaklaştırmak

durumlarından hangileri göz önünde bulundurulmalıdır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

8. Fizikçiler, olayları açıklamak için deney ve gözlem yaparken tarihçiler daha çok kaynak inceleme yoluyla geçmişini aydınlatmaya çalışırlar. Örneğin, fizikçiler ısınan metallerin genişlediğine dair gözleme dayanarak genellemede bulunabilirler. Aynı şekilde yer çekimine veya ışığın düz bir çizgide ilerlediğine yönelik genellemeler yaparak deneye dayalı ispatlama yoluna giderken tarihçi maalesef bunu yapamaz.

Bu bilgiler tarih biliminin hangi yönünü ortaya koymaktadır?

- A) Sadece kaynak taraması yaptığı
B) Kanun ve kurallarının olmadığı
C) Tüm insanlığı ilgilendirdiği
D) Pozitif bilimlerden yararlandığı
E) Geçmişe gittikçe araştırmaların zorlaştığı

9. Öğretmenim, geçenlerde Evliya Çelebi'nin *Seyahatname*'sini okurken şunu fark ettim: Evliya Çelebi hiç görmediği yerleri bizzat görmüş gibi anlatıyor. Aslında yazmış oldukları kendinden önce oluşturulan eserlere dayanmaktadır. Hatta bazı yerlerde o kadar ileriye gitmişti ki birbirine çok yakın zamanda fakat birinden diğerine kısa zamanda ulaşılmasının imkânsız olduğu iki mekândaki olayların şahidi olduğunu yazmaktadır.

Bahar'ın bu ifadeleri *Seyahatname*'nin kaynak değeri açısından incelenmesinde;

- I. olayları olduğu gibi aktarma,
II. olayın geçtiği zamanı doğru tespit etme,
III. araştırmamanın tarafsızlığını sağlama

zorluklarından hangilerini ortaya koymaktadır?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

1. Büyük Selçuklu Hükümdarı Alp Arslan, Anadolu'yu Türk yurdu hâline getirmek için 26 Ağustos 1071 tarihinde yapılan Malazgirt Savaşı'nda, Bizans İmparatorluğu'na karşı büyük bir zafer kazanmıştır. Bu tarihî olay Bizans İmparatorluğu'nun eski gücünü kaybetmesine ve Anadolu kapılarının Türklere açılmasına ortam hazırlamıştır.

Bu parçada tarihin tanımında yer alan aşağıdaki unsurlardan hangisine değinilmemiştir?

- A) Yer
B) Zaman
C) İnsan ilişkileri
D) Belge
E) Neden-sonuç ilişkisi

2. III. Mehmet'in 1596'daki Haçova Meydan Savaşı'na katılmış olan Hoca Saadeddin Efendi'nin kaleme aldığı *Tâcüt Tevârih* adlı eser, bu savaş için birinci elden kaynak niteliği taşımaktadır.

Buna göre;

- I. Haçova Meydan Savaşı'nı anlatması,
II. olayın geçtiği dönem ile kaleme alındığı dönemin yakın olması,
III. savaşa bizzat katılmış Hoca Saadeddin tarafından kaleme alınması

bilgilerinden hangilerinin *Tacüt Tevarih*'in birinci elden kaynak niteliği taşımasında etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) II ve III

3. Hiçbir tarihçi, söyledikleri için tam olarak doğrudur diyemez. Çünkü tarihçi işe yapboz olarak başlayacaktır. Araştırmacılar tarafından bulunan her yeni malzeme, tarihçinin resmin bir parçasını daha tamamlamasını sağlayacaktır.

Bu durum, tarih biliminin aşağıdaki özelliklerinden hangisini doğrular niteliktedir?

- A) Sebep-sonuç ilişkisi kurması
B) Kesin yargılardan kaçınılması
C) Objektifliğin temel alınması
D) Arşivleri laboratuvar olarak kullanması
E) Yer zaman göstermesi

4. Tarihçi sempati ve antipatilere yol açacak her türlü meseleyi elinin tersi ile bir kenara itmeli, belgelerin ışığında bir yargıç gibi vicdanının sesini dinleyerek yargısını vermelidir. Tarihçi, çalışmasıyla sadece gerçeği bulmayı amaç edinmelidir. Onun görevi insanları övmek ya da yermek değil olayların içeriğini kusursuzca ortaya çıkarmaktır.

Bu ifadelerle göre tarihçi için birinci öncelik aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Objektif olma
B) Belge sunma
C) Ulusunu koruma
D) Kanunlar koyma
E) Zamanı algılama

5. Analizler sonucunda elindeki belgenin orijinal olup olmadığı kâğıtların cinsine, mürekkeplerin ya da boyaların özelliklerine bakılarak anlaşılabilir olduğundan bir tarih öğretmenin böyle bir durumda aşağıdaki branş öğretmenlerinden hangisi ile bir zümre çalışması yapması gereklidir?

- A) Kimya
B) Fizik
C) Biyoloji
D) Matematik
E) Felsefe

6. Tarihî olayların araştırılmasında dikkat edilmesi gereken yöntemlerden bazıları aşağıda verilmiştir.

- Olayın üzerinden belli bir zaman geçmesini beklemek
- Olayları gerçekleştikleri döneme göre kritik etmek
- Olayla ilgili bütün verilere ulaşmak

Bu yöntemlerin öncelikli olarak aşağıdakilerden hangisi için gerekli olduğu savunulabilir?

- A) Olayların nedenlerinin öğrenilmesi
- B) Devletler arası ilişkilerin ortaya çıkarılması
- C) Objektifliğin sağlanması
- D) Neden-sonuç bağlantısının kurulması
- E) Olayların zamanının tespit edilmesi

7. Tarihçi metinleri iyi anlamaktan başka bir ihtirasa sahip olmamalıdır. Bunun için de tarihçi, tarihî metinleri açıklarken tek başına hareket etmemelidir. Araştırmasını kolaylaştıracak her türlü bilimle ilişki içerisinde olmalıdır.

Bu gaye ile tarihçi;

- I. paleografya,
- II. filoloji,
- III. arkeoloji

bilimlerinden hangileriyle yakından ilgilenmelidir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) II ve III

8. Türkiye'nin en yüksek dağı 5137 metre ile Ağrı Dağı'dır. Oysa burada tarihçi için önemli olan Ağrı Dağı'nın yüksekliği değil bu dağın çevresinde yaşayan insanlarla nasıl bir etkileşim içinde bulunulduğudur. Aynı zamanda "Ağrı Dağı çevresinde yaşayan insanlar bu durumdan nasıl etkilenmektedir? Neden evlerini yamaçların güneye bakan yönünde taş ve topraktan yapmaktadır?" sorularının cevaplarıdır.

Bu bilgilere göre tarih bilimi coğrafya biliminden yararlanırken aşağıdaki sorulardan hangisine cevap aramaktadır?

- A) Tarihî olayların coğrafyaya etkisi nedir?
- B) Coğrafyanın, insan yaşantısı üzerinde ne gibi etkisi vardır?
- C) İnsanın yaşadığı coğrafya tarih yazım metodunu değiştirir mi?
- D) Coğrafi olaylar tarihin penceresinden açıklanabilir mi?
- E) Bir bilim olarak coğrafya tarih biliminin önünde midir?

9. Tarih biliminde araştırılan konuda ne kadar geriye doğru gidilirse bütünü tamamlayacak parçaları toplamak daha da zorlaşacaktır. Bu nedenledir ki tarihçi oluşturacağı eserin eksik parçalarını hep kendisi tamamlamak zorunda kalacaktır.

Bu durum ortaya çıkacak eseri;

- I. nesnellik,
- II. geçerlilik,
- III. objektiflik

unsurlarından hangileri yönüyle eksik bırakacaktır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I, II ve III

Tarihin Tanımı

1. Tarihçilerin bir kısmına göre Osmanlı Devleti Yavuz Sultan Selim Dönemi'nde çöküşe geçmiştir. Yavuz, Memlûk Devleti'ni ortadan kaldırdıktan sonra devletin teokratik bir kimliğe kavuştuğunu, bu dönemde Hicaz, Yemen ve Mısır'da bulunan Arap kökenli âlimlerin Osmanlı medreselerinde görevlendirilmeleri sonucunda Osmanlı Devleti Fatih Sultan Mehmet Dönemi'nde kazandığı pozitif anlayıştan uzaklaşarak bilim dinin dışına çıkması günah ve gereksiz olarak görmeye başlamıştır. Bu anlayış da Osmanlı Devleti'nin çöküşünün başlangıcı olmuştur.

Yine bazı tarihçilere göre Osmanlı Devleti devlet içindeki değişik etnik unsurlara tanıdığı inanç ve yaşam özgürlüğünden dolayı hiçbir zaman teokratik bir anlayışa sahip olmamıştır. Osmanlılar laiklik ilkesi etrafında yaşadıkları coğrafyaya hükmetmişlerdir. Bu durum onların 600 yıllık bir devlet kurmayı başarmalarının en temel nedenidir.

Bu iki metinden hareketle tarihî olayların değerlendirilmesiyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Tarihsel gelişmeler tek neden ve sonuca bağlı olarak açıklanamamalıdır.
- B) Tarihsel olaylarda, tarihçi zamanı yerinde kullanmalıdır.
- C) Tarihsel olaylara ait belgeler zamanla tahribata uğrar.
- D) Tarihçi araştırmalarda farklı bilimlerden yararlanmalıdır.
- E) Tarihçi kanun ve kurallar koyarak araştırmasına bilimsellik kazandırır.
2. Tarihçi, metinleri iyi anlamaktan başka ihtirasa sahip olmamalıdır. Bu gaye için yola çıkan tarihçi insanlığı şaşırtmaktan ziyade insanlığa aydınlatıcı bir rehber olacaktır.

Bu bilgilere göre tarihçinin aydınlatıcı bir rehber olması için öncelikli olarak aşağıdakilerden hangisine sahip olması gerekir?

- A) Araştırmacı bir insan ruhuna
- B) Kaynakları eleştirme yeteneğine
- C) Nesnel bir bakış açısına
- D) Entelektüel bilgi birikimine
- E) Ulusal değerler taşımaya

3. **Tanım:** Tarihsel olayların geçtiği dönemden veya yakın dönemden kalan kaynaklar birinci el kaynaklar sınıfına dahil edilir. Birinci el kaynaklar dikkate alınarak oluşturulan kaynaklara da "ikinci el kaynak" denir.

Durum: Tarih Öğretmeni Millî Mücadele Dönemi'ni anlatmak için sınıfa asker mektubu, istiklal madalyası, üniforma, şehit düşen bir subayın günlüğü ve Cemil Koçak'ın kitabını getirerek öğrencilerine bu materyallerden hangisinin ikinci el kaynaklar sınıfına dâhil olduğunu sormuştur.

Öğrencilerin bu soruya doğru cevap olarak aşağıdakilerden hangisini vermesi beklenir?

- A) Asker mektubu B) Şehidin günlüğü
- C) İstiklal madalyası D) Asker üniforması
- E) Cemil Koçak'ın kitabı

4. 1914 yılında Avusturya Macaristan İmparatoru Ferdinand'ın Sırp bir öğrencinin suikastine uğramasıyla I. Dünya Savaşı'nın başlamasına bakılarak "Suikastler savaflara yol açar." şeklinde bir tarih yasasına ulaşılamaz. Bununla birlikte tarihî olayların ortak yönlerinden hareketle "Göçebeler askerî yönden yerleşiklerden daha üstündür." gibi bazı genellemeler yapılabilir. Ancak bu tür ifadeler hiçbir zaman fen bilimlerinin evrensel yasaları gibi kesinlik taşımaz.

Bu bilgilere göre tarih bilimi ile ilgili;

- I. aynı tür olayların her zaman aynı sonuçları doğurmadığı,
- II. sadece siyasi ve sosyal olayları göz önüne aldığı,
- III. tarihçinin gerçekleri fen bilimlerinin metodlarıyla temellendirmediği

yorumlarından hangileri yapılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
- D) I ve II E) I ve III

5. Tarih yazımında kullanılan;

- arşiv vesikaları,
- arkeolojik bulgular,
- destanlar

kaynaklarının öncelik sırası aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

- A) Arşiv vesikaları, arkeolojik bulgular, destanlar
B) Arşiv vesikaları, destanlar, arkeolojik bulgular
C) Arkeolojik bulgular, destanlar, arşiv vesikaları
D) Destanlar, arkeolojik bulgular, arşiv vesikaları
E) Arkeolojik bulgular, arşiv vesikaları, destanlar

6. Tarihi olayların tek bir nedene bağlı olarak incelenmesi araştırmacıları çoğu zaman yanlış sonuçlara götürür.

Bu durum tarih araştırmalarıyla ilgili;

- I. objektifliğin sağlanamaması,
II. tarihi olayların sınıflandırılmaması,
III. çok boyutluluğun kazanılamaması

olumsuzluklarından hangilerine neden olur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

7. I. Dünya Savaşı'nın sonuçlarının II. Dünya Savaşı'nın nedeni sayılıp sayılmayacağını ortaya çıkarmak için aşağıdakilerden hangisine bakmak gerekir?

- A) İki olayı da meydana getiren kişilerin aynı olup olmadığı
B) Sonraki olayın nedenlerinin önceki olayın sonuçları arasında olup olmadığına
C) İki olayın da aynı yerde geçip geçmediğine
D) Olayların sonuçlarının benzer olup olmadığına
E) İki olayın aynı bilim insanları tarafından incelenip incelenmediğine

8. Öğrenciler çoğu zaman tarih biliminin değişmediğini, tarihçilerin her zaman aynı şeyleri anlattığını dile getirir. Oysa tarih bilimi birçok bilimden daha dinamik bir bilimdir. Bundan yüz yıl öncesinde anlatılan tarih ile bugün anlatılan tarih aynı değildir. Gelecek yüzyılda anlatılacak tarih de bugün ile aynı olmayacaktır.

Tarih bilimini;

- I. yeni bulgular,
II. anlayış değişiklikleri,
III. kültürel taassup

gelişmelerinden hangilerinin dinamik bir hâle getirdiği söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

9. "Tarih yazmak, yapmak kadar önemlidir. Yazan yapana sadık kalmazsa değişmeyen hakikatler insanlığı şaşırtacak bir hâl alır."

Atatürk'ün bu sözünde geçen altı çizili ifadeye göre tarihinin öncelikli amacı aşağıdakilerden hangisi olmalıdır?

- A) Bilgileri karşılaştırmak
B) Objektif değerlendirmede bulunmak
C) Yer ve zaman göstermek
D) Türkçeyi güzel kullanmak
E) Birçok kaynağa bakmak

10. Geçmişten günümüze kalan ve tarih hakkında bize bilgi veren her türlü malzemeye "kaynak" denir. Kaynaklar yazılı, sözlü, görüntülü, gerçek eşya gibi bölümlere ayrılır.

Bu bilgilere göre aşağıdaki tarihsel kaynaklardan hangisi günümüze daha yakın bir tarihsel olayla ilgilidir?

- A) Fotoğraflar B) Kil tabletler
C) Taş baltalar D) Kutsal metinler
E) Menakıbnameler

Neden Tarih? • Zamanın Taksimi

1. Osmanlı Devleti'nde tarihçilik anlayışı, vakanüvislik anlayışı ile birlikte gelişmiştir. Saray tarihçileri olan vakanüvisler, eserlerini eleştiriden uzak hanedan tarihi şeklinde kaleme almışlardır. Bu anlayış II. Meşrutiyet Dönemi'ne kadar devam etmiştir. II. Meşrutiyet'in ilanı sonrası yayınlanan *Tarih-i Osman-i Encümen-i Mecmuası* ile birlikte Türk tarihçiliği bilimsel bir metot kazanmaya başlamıştır.

Bu bilgiler ile tarihçiliğin karşılaştığı aşağıdaki sorunlardan hangisine vurgu yapılmıştır?

- A) Yer ve zamanın doğru tespit edilememesine
B) Bağımsız ve tarafsız hareket etmenin engellenmesine
C) Geçmişin günümüz değer yargılarıyla incelenmesine
D) Ulusal değerlerin ön plana çıkarılmasına
E) Belirlenen konu ile ilgili bütün belgelere ulaşılamamasına

2.

İnsanlığın ortaya çıkışıyla birlikte insanın karşılaştığı temel sorunlardan biri, zamanı anlamlandırmak olmuştur. İnsanlığın tarihi geriye doğru gidildikçe daha anlamsız bir hâl almaktadır. İnsan, geçmişini bir düzene sokmak için asır, çağ, devir gibi terimlere başvurmuştur. Bu sayede hem insanın yaşamı daha anlamlı hâle gelmiş hem de tarihî olaylar daha somutlaşmıştır.

Bu bilgilere göre verilen tablodaki aşağıdaki tarihlerden hangilerini anlamlandırmak daha zordur?

- A) 1453 - 1881
B) MÖ 209 - 1071
C) MÖ 3200 - 1881
D) MÖ 3200 - MÖ 209
E) MÖ 1071 - 209

3. Başta Orta Çağ olmak üzere Yeni Çağ ve Yakın Çağ'ın başlangıç ve bitişlerini belirleyen tarihî gelişmeler doğrudan Avrupa tarihiyle ilgili olaylardır. Bu dönemlendirmeler esas alınırken Batı toplumlarının tarihî gelişim aşamalarında kölelik, feodalizm, kapitalizm gibi kavramlar dikkate alınmıştır. Ancak Avrupalı olmayan milletlerin, Avrupa coğrafyasını ve tarihini etkilemesi durumunda bu dönemlendirmelerin doğruluğu tartışmaya açılmaktadır.

Tarihin dönemlendirilmesinde üzerinde durulmayan aşağıdaki durumlardan hangisi bu tartışmanın asıl nedenini oluşturmuştur?

- A) Tarihin çağlara ayrılmasının konu bütünlüğünü bozması
B) Tarihçilerin objektif değerlendirme yapmaması
C) Ulusal değerlerin bilimselliğin önüne geçmesi
D) Avrupalıların Asya milletlerini yok sayması
E) Tarihin insanlığın ortak mirası olarak görülmemesi

4. Türkler, İslam inancını benimsedikten sonra Hicri takvimi kullanmaya başlamışlardır.

Bu bilgilere göre,

- I. Dinsel değişimler toplumları etkilemiştir.
II. Türkler kültürel değişimlere açıktır.
III. Yerleşik yaşam şekli Türklerin bakış açısını değiştirmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve II
D) I ve III
E) I, II ve III

5. Tarih, okuyana kendi gözünün görme derecesine göre yol gösteren bir kılavuzdur. Bunun içindir ki tarihini bilmeyen milletler başka milletlerin avı olurlar.

Bu ifade öncelikle aşağıdakilerden hangisinin önemini ortaya koyar?

- A) Objektif olmanın
B) Tarih yazıcılığının
C) Tarih öğrenmenin
D) Empati kurmanın
E) Nedenselliği ortaya çıkarmanın

6. Orta Asya'da yaşayan göçebe toplumlar uzun yıllar boyunca 12 Hayvanlı Türk takvimini kullandılar. Batıya gelip İran Havzası'na ve Anadolu'ya yerleşen bu topluluklar İslam'la tanışmaları sonucunda Hicri takvimi kullanmaya başlamışlardır. Büyük Selçuklular ve Osmanlılar döneminde de kullanılan bu takvimin yol açtığı mali sıkıntılar Selçukluların Celalî, Osmanlıların Rumi takvimi yapmalarına neden oldu. Cumhuriyet'in ilanının ardından Batılılaşma politikaları çevresinde Miladi takvime geçen Türkler, bugün hâlen bu takvimi kullanmaktadır.

Bu bilgilere göre Türklerin kullandıkları takvimlerin belirlenmesinde;

- I. inanç değiştirmeleri,
- II. ekonomik alsaklıklar yaşamaları,
- III. yaşam şeklini değiştirmeleri

durumlarından hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

7. Tarihte, süreklilik gösteren hiçbir şey değişikliğin etkisinden kurtulamaz. Ne kadar birdenbire ve şiddetli olursa olsun hiçbir değişiklik dün ile bugün arasındaki sürekliliği olumsuz etkilemez ve onu bozamaz.

Bu bilgilere dayanılarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılabılır?

- A) Tarihin kanıtlanabilir olayları kapsadığına
- B) Tarihin aynı olaylardan ibaret olduğuna
- C) Tarihin geçmişteki olaylara yoğunlaştığına
- D) Tarihin pozitif bir bilim olduğuna
- E) Tarihi olayların birbirinden kopuk gelişmediğine

8.

Sezar, Cengiz, Fatih, Napolyon zamanlarının çocuğudur. Fakat fertlerin, milletlerin ve camiaların çeşitli zamanlardaki ruhiyeti birbirine uymaz. Biz bunları psikolojik nedenler adı altında ortaya koymak ve öğrenmek mecburiyetindeyiz. Aynı kavimler ve camiaların psikolojilerinin zaman içinde değişiklikler gösterdiği göz önünde bulundurulmazsa insanlığın tarihi anlaşılabilir.

Zeki Velidi Togan

Zeki Velidi Togan'ın bu ifadelerine göre tarih araştırmalarında öncelikle aşağıdaki durumlardan hangisi dikkate alınmalıdır?

- A) Kaynakların eleştirisi süzgecinden geçirilmesi
- B) Millî değerlerin her şeyin üstünde tutulması
- C) Zamanın felsefesine göre hareket edilmesi
- D) Olayın üzerinden belli bir dönemin geçmesi
- E) Diğer bilimlerden yardım alınması

9.

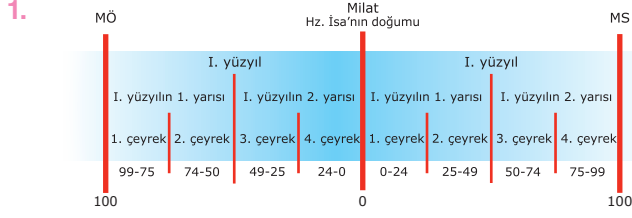
"Tarihin daima zamanların ışığı, olayların hazinesi, gerçeklerin tanığı, iyi nasihatlerin ve tedbirin kaynağı, davranışın ve adaletin kaidesi olarak değerlendirilmiş olması boşuna değildir. Tarih olmaksızın yaşadığımız asrın ve ülkenin sınırları içinde hapsedilmiş, özel bilgilerimiz ve kendi düşüncelerimizin dar çemberi içine sıkıştırılmış bir şekilde daima dünyanın geri kalan kısmına karşı bizi yabancı bırakan bir tür çocukluk çağında ve bizden önce gelen ve bizi çevreleyen her şeye karşı derin bir cehalet içinde kalmaktayız."

Montesquieu

Montesquieu bu bilgilerle tarih biliminin insana sağladığı aşağıdaki kazançlardan hangisi üzerinde durmuştur?

- A) Bilimsel kimlik kazanma
- B) Evrensel bakış açısı verme
- C) Empati yeteneğini geliştirme
- D) Zamanı yerinde kullanma
- E) Ulusal değerlere sahip çıkma

Neden Tarih? • Zamanın Taksimi

Yüzyıl hesaplamalarında milat kavramı dikkate alınır. Yüzyıl hesaplamalarında verilen tarih bir ve iki basamaklı sayılardan oluşur ise I. yüzyıldır. Üç basamaklı sayıdan oluşan bir tarih ise yüzler basamağına bir eklenir. Dört basamaklı sayıdan oluşan bir tarih ise binler ve yüzler basamağındaki sayılar iki basamaklı kabul edilir ve bu sayıya bir eklenir.

Tablo ve parçadaki bilgiler birleştirildiğinde MÖ 206 tarihinin yüzyıl olarak karşılığı aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A) III. yüzyılın
II. yarısı
IV. çeyreği
- B) II. yüzyılın
I. yarısı
I. çeyreği
- C) I. yüzyılın
II. yarısı
IV. çeyreği
- D) III. yüzyılın
I. yarısı
I. çeyreği
- E) II. yüzyılın
II. yarısı
IV. çeyreği

2. Tarihsel bir olayın gün, ay ve yıl olarak verilmesi, olayın zamanının belirginleşmesine yardımcı olur.

Bu bilgilere göre aşağıdaki gelişmelerden hangisinin oluş zamanı diğerlerine göre daha az belirgindir?

- A) Türkiye'de 1931 yılında Türk Tarih Tetkik Cemiyeti kurulmuştur.
- B) TBMM Ekim 1920'de Fransa ile Ankara Antlaşması'nı imzalamıştır.
- C) II. Abdülhamit, Osmanlı Devleti'ni XIX. yüzyılın sonu ile XX. yüzyılın başlarında yönetmiştir.
- D) Lozan Antlaşması 24 Temmuz 1923'te imzalanmıştır.
- E) Göbeklitepe günümüzden yaklaşık 12 bin yıl önce inşa edilmiştir.

3. Millî Mücadele Dönemi'nde çok stratejik bir tepeyi boşaltan Atatürk, kurmayları tarafından çok eleştirilmişti. Akşama doğru Türk ordusu büyük bir zafer kazanmıştı. Daha sonra Atatürk'e "Bu tepe savunma için çok iyi bir tepe olarak görülmesine rağmen neden boşalttınız?" sorusu soruldu. Atatürk buna karşılık onlara "O tepe Sezar ordularını, İskender ordularını ve en sonunda da Yıldırım Bayezit ordularını aldatmıştır. Bu tepeyi ovaya hâkim sanan komutanlar düşmana değil güneşle başlayan fırtınaya yenildiler. Bu tepeyi Türk askerine mezar yapamazdım. Tarih yalan söylemez. Tarih bir masal değildir." cevabını verdi.

Atatürk'ün bu ifadeleri tarih öğrenmenin hangi yararına bir vurgudur?

- A) Ulusal şuur aşılama
- B) Geçmişten ders çıkarma
- C) Empati yeteneğini geliştirme
- D) Kültürel bağları güçlendirme
- E) Bilimsel bakış açısı kazandırma

4. Gelecekteki hayatımız için açık ve mantıklı bir takvim oluşturabilmek, ancak bugüne gelinceye kadar izlediğimiz yolu bilmekle mümkün olacaktır. Tarihin bilinmesi geleceği düşünmek için zaruridir. Geleceğin hayalleri, geçmişe karşı gelmek istediği zaman bile kendi unsurları içinde, ona bağlı bulunmaktadır.

Bu bilgilere göre tarih biliminin kapsadığı zaman dilimleri aşağıdakilerin hangisinde bir arada verilmiştir?

- A) Geçmiş B) Gelecek
- C) Geçmiş, bugün D) Geçmiş, gelecek
- E) Geçmiş, bugün, gelecek

5. II. Dünya Savaşı, dünyanın XX. yüzyılda yaşadığı en büyük savaştır. Almanya ve İtalya'nın I. Dünya Savaşı'ndan umduğunu bulamaması, SSCB ve Almanya arasındaki gerginlikler bu savaşın çıkmasında ve yayılmasında etkili olmuştur. Savaş sonrasında dünyadaki dengeler ABD ve SSCB lehine değişmiştir.

Bu parçada tarihî olayların;

- I. kaynak sunma,
II. gerçekleşme zamanı,
III. neden-sonuç bağı

özelliklerinden hangilerine değinilmiştir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

6. Tarihçiler yaptıkları araştırmalarda kendilerini araştırdığı döneme götürebildiği sürece gerçekçi ve objektif olabilirler. Tarihçiler kendilerini sadece zihnen değil, araştırmalarında kullandıkları dil itibarıyla da araştırdıkları döneme götürmelidirler.

Bu bilgilere göre Orta Çağ Avrupa tarihi hakkında araştırma yapan bir bilim insanının araştırmasında kullandığı aşağıdaki kavramlardan hangisi zaman yanılığısına kanıt olarak gösterilebilir?

- A) Skolastik B) Vassal C) Serf
D) Barbar E) Yurttaş

7. "Tarihçi şimdiki zaman tarihine kendi çözümlmesini empoze ettiği taktirde gerçeği bozar." **sözü tarih araştırmalarında öncelikli olarak aşağıdaki kurallardan hangisinin göz önünde bulundurulmasına bir vurgudur?**

- A) Birçok kaynağa başvurmak
B) Geleceğe ışık tutmak
C) Neden-sonuç bağı kurmak
D) Olay yerinde araştırma yapmak
E) Olayları geçtiği zaman dilimi ile açıklamak

8. Ben bu durumun böyle olmadığını Göbeklitepe örneğinden yola çıkarak size ispatlayabilirim. Biliyorsunuz ki bundan birkaç yıl öncesine kadar dünyanın en eski tapınağı olarak Malta Adası'nda bulunan Gqantija ve Megalit Tapınakları biliniyordu. Göbeklitepe'nin keşfiyle bu bilgi değişime uğramıştır. Göbeklitepe, Malta Adası'ndaki tapınaklardan tam yedi bin yıl daha eskiydi. Ayrıca Göbeklitepe'nin keşfi öncesinde insanların önce tarım, ardından yerleşik yaşama geçip tapınaklar yaptığı bilgisi de önce tapınak, ardından tarım, onun da ardından yerleşik yaşam şeklinde değişmiştir.

Mert Öğretmen bu açıklamayı öğrencilerin sorduğu aşağıdaki sorulardan hangisine dayanarak yapmıştır?

- A) Tarihçi fen bilimcilerle aynı metotları mı kullanır?
B) Tarihçiler aynı olayları aynı sonuçlarla mı açıklarlar?
C) Tarih bilimi mutlak doğru bilgilerden mi oluşur?
D) Tarihçi sadece yazılı belgelerle mi yol alır?
E) Yardımcı bilimler tarihinin işini kolaylaştırır mı?

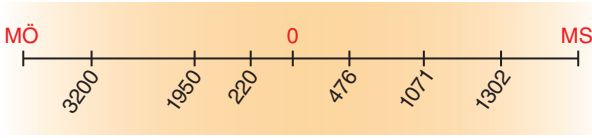
9. "Ülkemizde tarih ders kitaplarında siyasi olaylar ön plana çıkmakta, kültürel olaylara ise ya az yer ayrılmakta ya da en sona bırakılmaktadır. Bu durum siyasi olaylarla beslenen bir çocuğun ruh sağlığını olumsuz etkilediği gibi tarih biliminin diğer yönlerini de görememesine neden olmaktadır."

Özgür Öğretmen'in bu ifadeleri ders kitaplarının, tarih biliminin aşağıdaki yönlerinden hangisini eksik yansıtıklarına bir eleştiridir?

- A) Değişebilirliğini B) Çok yönlülüğünü
C) Objektifliğini D) Tekrarlanamamasını
E) Neden-sonuç ilişkisini

Neden Tarih? • Zamanın Taksimi

1.

MÖ tarihleri Miladi takvimin başlangıcından geriye doğru gidildikçe, MS tarihçileri ise Miladi takvimin başlangıcından günümüze doğru gelindikçe sayısal değer olarak artar.

Bu bilgiler ve tablodaki verilere göre aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) MÖ'ki zaman dilimi MS'ki zaman diliminden daha önemsiz olayları içermektedir.
- B) MS iki tarih arasındaki zaman farkını bulmak için çıkarma işlemi yapmak gerekir.
- C) MÖ ve MS iki tarih arasında geçen zamanı hesaplamak için toplama işlemi yapılmalıdır.
- D) MS tarihlerden büyük olan günümüze daha yakındır.
- E) MÖ'ki tarihler MS'ki tarihlerden daha eski bir zaman dilimini gösterir.

2.

Güneş yılı esasına göre düzenlenen ilk takvimi Mısırlılar bulmuştur. Bu takvime İyonlar, Yunanlar, Romalılar ve Papa XIII. Gregor katkıda bulunarak son şeklini vermişlerdir.

Bu bilgilere göre Miladi takvim ile ilgili,

- I. Evrensel bir icattır.
- II. Avrupa milletleri tarafından kullanılmıştır.
- III. Temelleri Mısırlılar tarafından atılmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve III
- E) I, II ve III

3.

Modern devletler, bugün siyasi ve ekonomik hâkimiyetlerini güçlendirebilmek için tarihi bir araç olarak kullanırlar. Bir yandan kendi tarihlerini oluşturarak vatandaşlarına ulusal kimlik ve vatandaşlık bilinci verirken diğer yandan rakiplerinin ve hâkimiyet alanlarına dâhil etmek istedikleri milletlerin tarihlerini öğrenerek onlara karşı politikalar geliştirirler.

Bu bilgilere göre tarih öğrenmenin insana aşağıdaki kazanımlardan hangisini sağladığı söylenemez?

- A) Kimliği inşa etmek
- B) İçinde bulunduğu zamanı algılamak
- C) Siyasi bir görüşü savunmak
- D) Geçmişe daha egemen olmak
- E) Mensubu olduğu toplumu tanımak

4.

Tarih dersinde Yudum Öğretmen ve öğrencileri arasında şu konuşma geçer.

Öğrenciler: "Öğretmenim tarih öğrenmek bizim gelecekteki yaşantımızda ne gibi kolaylıklar sağlayacaktır?"

Yudum Öğretmen: "Tarih öğrenmek ----"

Bu konuşmada boş bırakılan yer aşağıdakilerden hangisi ile sürdürülemez?

- A) olaylara başka pencereden bakmayı sağlar.
- B) geçmiş toplumların hislerini anlamak için empati yeteneğini geliştirir.
- C) insana, mensup olduğu topluma aidiyet duygusu sağlar.
- D) araştırma ve kanıt kullanma becerisi kazandırır.
- E) millî bilinç oluşturarak milletini diğer milletlerden üstün görmeyi sağlar.

5. Günümüz evrensel insan hakları açısından düşünüldüğünde köleliğin insan onuruna yakışmadığı görülse de kölelik sistemini uygulayan toplumlar o günün değer yargılarıyla değerlendirilmelidir.

Bu bilgilere göre tarihçi aşağıdaki unsurlardan hangisini yerinde kullanmazsa tarih araştırmaları anlaşılabilir bir hâl alır?

- A) Belge sunma
B) Yer gösterme
C) Bilimlerden yararlanma
D) Zaman belirtme
E) Neden-sonuç bağı kurma

6. • Atatürk'ün her türlü kuvvetin ve manevi değerinin millî tarihimizde bulunduğu olan inancı, Millî Mücadele'mizin bütün önemli olay ve kesimlerinde, savaş meydanlarındaki günlük emirlerine kadar kendisini hissettirmiştir.
- Atatürk'ün "Tarih yazmak, yapmak kadar önemlidir. Yazan yapana sadık kalmazsa değişmeyen hakikatler insanlığı şaşkırtacak bir mahiyet alır." düsturu, modern tarihin uygulama esaslarından başlıcasıdır.

Bu bilgilere göre Atatürk'ün tarihe bakışı;

- I. objektif olma,
II. ırkını yüceltme,
III. gerçeği yakalama

unsurlarından hangileri üzerine kurulmuştur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

7. İlk Çağlarda şiir ve hikâyeci bir anlayışla gelişen tarih yazıcılığı zamanla iktidarları güçlendirmek için öğretici ve motive edici bir araca dönüşmüştür. XX. yüzyılın başında monarşilerin yıkılması ve tarihçilerin birçok savaşa neden olmasıyla, tarih yazımı öğretici anlayıştan uzaklaşarak bilimsel metotlar etrafında araştırıcı bir kimliğe bürünmüştür. Bugünkü tarih yazıcılığı anlayışımızı İlk Çağ'a götürsek İlk Çağ toplumlarının tarih bilimine pek de sıcak bakacaklarını düşünmüyorum. Aynı zamanda bugünkü Z nesli çocuklarına İlk ve Orta çağlardaki tarih kitaplarında yer alan deniz kızlarından, insan kafası büyüklüğündeki incirlerden, ölümlerin komuta ettiği ordulardan bahsederek bu kuşakta tarihi pek anlamlandıramayacaktır.

Bu bilgilere göre tarih yazımı öncelikli olarak aşağıdakilerden hangisine göre şekillenmiştir?

- A) İktidarların bakış açısına
B) İnsan zihninin gelişimine
C) Doğa olaylarının yaşanmasına
D) Tarih yazıcılarının samimiyetine
E) Bilimsel çalışmaların yapılmasına

8. Türkler On İki Hayvanlı Türk Takvimi'ni İslam öncesi ve sonrası dönemlerde kullanmışlardır. İslam'ı kabul ettikten sonra Hicri takvimi kullanan Türkler gündelik işlerini yoluna koyabilmek, hava tahminlerini yapabilmek için On İki Hayvanlı Türk Takvimi kullanmışlardır. Türklerin yanı sıra Türklerin komşuları olan Çinliler, Moğollar ve Tibetliler bu takvimi bugün hâlen kullanmaktadır.

Bu bilgilere göre Türklerle ilgili,

- I. Geleneklerine bağlı bir millettir.
II. Farklı toplumları etkilemişlerdir.
III. Kültürleri süreklilik göstermektedir.

yorumlarından hangileri yapılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

Tarih ve Zaman

1 - 2. soruları aşağıdaki gazete kupürüne göre cevaplayınız.

Çanakkale'nin Gökçeada ilçesinde süren kazılarda adada yaşamın 8 bin 500 yıl öncesine uzandığı ortaya çıkarılmıştır. Kazı işlemini yürüten Doç. Dr. Burçin Erdoğan, bölgenin Doğu Ege adalarında bilinen en erken yerleşim yeri olduğunu söyledi. Erdoğan, bölgedeki buluntuların araştırma sonuçlarının Avrupa tarihinin yeniden yazılmasına neden olacak derecede önem taşıdığını belirterek "Yeni Zelanda'nın Waikata Üniversitesinden gelen radyoaktif karbon tarihleri, milattan önce 6 bin 500'leri vermiş ve böylece Uğurlu-Zeytinli yerleşmesinin günümüzden 8 bin 500 yıl öncesine giden Doğu Ege adalarının bilinen en erken yerleşmesi olduğu kanıtlanmıştır. Erdoğan "2011 sezonunda bulunan Neolitik Çağ'a ait bina kalıntısı, ilk tarımcı toplumların Anadolu'dan Avrupa'ya yayılımı ile ilgili görüşleri değiştirebilecektir." dedi.

1. Gazete kupüründeki bilgilere göre Gökçeada'da elde edilen bu bilgilere ulaşılmasında;

- I. arkeoloji,
- II. filoloji,
- III. kimya

bilimlerinin hangilerinden yararlanılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve III
- E) II ve III

2. Doç. Dr. Burçin Erdoğan'nun yapmış olduğu bu kazı, tarihin hangi özelliğini en açık bir şekilde tekrar ispatlamamıştır?

- A) Farklı bilimlerden yararlandığını
- B) Deney ve gözleme başvurmadığını
- C) Yer ve zaman belirttiğini
- D) İnsan faaliyetlerini incelediğini
- E) Bilginin yeni bulgularla değişebilirliğini

3. Tarihinin incelediği çağı önceki ve sonraki zaman dilimlerinden soyutlaması diye bir durum yoktur. Tarih biliminde zaman kavramı ile olaylar iç içedir.

Bu bilgilere göre tarih biliminin aşağıdaki özelliklerinden hangisi üzerinde durulmuştur?

- A) Olayların yansız olarak ele alınması
- B) Belgelerin araştırma ile eş zamanlı kullanılması
- C) Olaya etkisi olan kişilerden yararlanılması
- D) Farklı bilimlerle ilişki kurulması
- E) Olayların neden-sonuç bağıntısıyla ilişkilendirilmesi

4. John Tosh *Tarihin Peşinde* adlı eserinde tarihinin görevini "İnceleyeceği çağın insanının kimliğine bürünüp dünyayı onun gözünden görerek ve mümkün olduğu kadar onun standartlarıyla değerlendirerek o insanın neyi, niçin yaptığını bulmaktır." şeklinde tanımlamıştır.

John Tosh bu parçada "Tarihçi incelediği çağın insanının kimliğine bürünmelidir." ifadesi ile öncelikle aşağıdakilerden hangisine vurgu yapmıştır?

- A) Neden-sonuç ilişkisinin bağlayıcılığına
- B) Objektifliğin ön planda tutulmasının zorunluluğuna
- C) Tarihî olayları kavrayan dönemin şartlarının gözetilmesi gerektiğine
- D) Birinci el kaynakların göz önünde bulundurulmasının zorunluluğuna
- E) Tarihsel olayların belli bir zaman aralığında gerçekleştiğine